

परिच्छेद - २

दरबन्दी सिर्जना र पदको वर्गीकरण

४. दरबन्दी सिर्जना:- विश्वविद्यालयमा शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको दरबन्दी कार्यकारि-परिषद्बाट सिर्जना हुनेछ ।

५. पद तथा श्रेणीहरू:- (१) विश्वविद्यालयमा देहायका पद तथा श्रेणीहरू रहनेछन्:-

(क) शिक्षकतर्फ :	पद
१.	प्राध्यापक
२.	सह-प्राध्यापक
३.	उप-प्राध्यापक
४.	सहायक-प्राध्यापक
५.	प्रशिक्षक
६.	उप-प्रशिक्षक

(ख) अधिकृत स्तरका कर्मचारीतर्फ:-

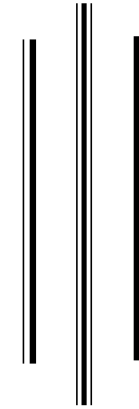
पद	श्रेणी
१. प्रशासक वा सोसरह -	विशिष्ट
२. सह-प्रशासक वा सोसरह -	प्रथम
३. उप-प्रशासक वा सोसरह -	द्वितीय
४. सहायक-प्रशासक वा सोसरह -	तृतीय

(२) उपनियम (१) को (क) र (ख) मा उल्लेख भएदेखि बाहेक आवश्यकतानुसार कार्यकारि-परिषद्ले उपनियम (१) मा उल्लिखित पद र श्रेणीभन्दा मुनिको श्रेणीसहित वा श्रेणीविहीन पद तोक्न सक्नेछ ।

(३) उपनियम (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि विश्वविद्यालय सेवामा कार्यकारि-परिषद्बाट तोकिएबमोजिमका विभिन्न समूह तथा उपसमूहहरू रहन सक्नेछन् ।

(४) शिक्षाको क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान दिएको वा उल्लेखनीय काम गरेको भनी प्राज्ञिक-परिषद्ले सिफारिस गरेका वर्तमान र भूतपूर्व शिक्षकहरूलाई कुलपतिबाट विशिष्ट प्राध्यापक पदमा नियुक्ति गर्न सकिनेछ । निजको तलब, अवधि, सुविधा र अन्य सेवा-सर्त सभाले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय सेवासर्त-सम्बन्धी नियम

२०६७

१ वर्षको परीक्षणकालमा रहने गरी गरिनेछ । सो अवधिमा निजको कार्य संतोषजनक नभएमा निजको नियुक्ति रद्द हुनेछ । यसरी नियुक्ति रद्द भएमा बाहेक एक वर्षको परीक्षणकालको अवधि पूरा गरेका मातहतका शिक्षक तथा कर्मचारीको परीक्षणकाल समाप्त भएपछि समर्थनपत्र दिइनेछ । सेवा स्थायी गर्ने वा परीक्षणकालको अवधि बढाउने बारेको ठोस सिफारिससहित सम्बन्धित शिक्षक तथा कर्मचारीको काम र आचरणबारेको प्रतिवेदन कार्यालयप्रमुखले कार्यकारि-परिषद्मा पठाउनुपर्नेछ । सोको आधारमा कार्यकारि-परिषद्ले परीक्षणकाल हटाउन वा बढाउन अथवा नियुक्ति रद्द गर्न सक्नेछ ।

(२) विश्वविद्यालय सेवामा अस्थायी वा करार सेवामा नियुक्ति भई पूरा एक वर्ष वा सोभन्दा बढी अवधिसम्म संतोषजनकरूपमा अटूट सेवा गरी सोही पदमा स्थायी नियुक्ति पाउने वा कुनै पदमा स्थायी नियुक्ति पाई परीक्षणकाल पूरा गरिसकेका शिक्षक वा कर्मचारीलाई पुनःपरीक्षणकालमा राखिनेछैन ।

१०. **अस्थायी नियुक्ति, करार तथा आगन्तुक शिक्षक सम्बन्धी न्यवस्था र राजीनामा:-** (१) विश्वविद्यालय सेवा सम्बन्धी कुनै पद कुनै कारणले रिक्त भएमा सो पदमा तोकिएको पदाधिकारीले एकपटकमा घटीमा ६ महिनाका लागि र बढीमा एक वर्षसम्मका लागि अस्थायी र करारमा नियुक्ति गर्न सकिनेछ । यसरी रिक्त रहेको पदमा सेवा आयोगबाट स्थायी न्यक्ति सिफारिस भई नआउन्जेलसम्मका लागि तोकिएको पदाधिकारीले अस्थायी वा करारको म्याद थप गर्न सक्नेछ ।

(२) कुनै शिक्षक बिदा वा काजमा अन्यत्र गएको अवस्थामा अस्थायी नियुक्ति वा करारसेवा अन्तर्गत नियुक्ति नगरे पनि तोकिएको पदाधिकारीले न्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(३) सेवा आयोगको सिफारिसमा पूर्ति गर्नुपर्ने पद रिक्त भएमा पदपूर्तिको लागि पद रिक्त भएको बढीमा एक महिनाभित्र सेवा आयोगलाई सूचना दिनुपर्नेछ ।

(४) अस्थायी र करार सेवामा रहेका शिक्षक कर्मचारीको राजीनामा केन्द्रीय कार्यालयमा कुलसचिवले र विद्यापीठमा प्राचार्यले स्वीकृत गर्नेछ ।

(५) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि आवश्यकता र औचित्य अनुसार विश्वविद्यालयले विशेष दरबन्दी सिर्जना गरी कुनै अनुभवी, दक्ष, ख्यातिप्राप्त न्यक्तिलाई करारनामाको सर्तवन्दीमा काम गराउन सक्नेछ । यसरी करारनामाको सर्तवन्दीमा आउने न्यक्तिहरूलाई कार्यकारि-परिषद्ले

६. **पदपूर्ति गर्ने तरिका:-** (१) विश्वविद्यालय सेवामा रिक्त रहेका पदहरूको खुल्ला, बहुवा, आन्तरिक वा विशेष प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति गरिनेछ । यसरी शिक्षक तथा कर्मचारीको शैक्षिक योग्यता, कार्यक्षमता, ज्येष्ठता, कार्यसम्पादन समेतको मूल्याङ्कन गर्दा नियुक्ति वा बहुवाद्वारा पदपूर्ति गरिने पदहरूको प्रतिशत र तरिका कार्यकारि-परिषद्ले निर्धारण गरेबमोजिम हुनेछ ।

(२) शिक्षक तथा कर्मचारी सेवासर्त सम्बन्धी नियम ६ को उपदफा १ मा जेसुकै लेखिएको भएता पनि विश्वविद्यालय सेवाका शिक्षण तथा प्रशासनिक सेवालाई समावेशी बनाउने उद्देश्य बमोजिम खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने पदमध्ये ५० प्रतिशत पदसङ्ख्या छुट्याई सो प्रतिशतलाई शत प्रतिशत मानी शिक्षणतर्फ उपप्राध्यापक वा सोसरह र सोभन्दा मुनिका पद तथा कर्मचारीको हकमा सहायकप्रशासक वा सोसरहका पददेखि मुनिका श्रेणीविहीन पदवाहेकका पदसम्मका पदको प्रवेश विन्दुमा देहाय-बमोजिम वर्गीकृत उम्मेदवारबीच छुट्टा-छुट्टै प्रतिष्पर्धाका आधारमा देहाय अनुसार पदपूर्ति गरिनेछ:-

क.	महिला	३३ %
ख.	आदिवासी	२० %
ग.	मधेसी	२२ %
घ.	दलित	६%
ङ.	अपाङ्ग	५ %
च.	पिछडिएको क्षेत्र	४ %

(३) उपनियम २ मा निर्धारित प्रतिशत बमोजिम पद र सङ्ख्याको निर्धारण कार्यकारि-परिषद्ले गरेबमोजिम हुनेछ ।

(४) उपनियम २ को प्रयोजनका निमित्त वर्गीकृत उम्मेदवार, क्षेत्रको अर्थ र प्रयोग नेपाल सरकारले किटान गरेको मापदण्डको परिधिभित्र सेवा आयोगले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

(५) उपनियम २ बमोजिम छुट्याइएको पदको विज्ञापन पश्चात् प्रतिष्पर्धात्मक छनोट प्रकृयाको लिखित वा अन्तर्वार्ताबाट उपयुक्त उम्मेदवार सिफारिस हुन सक्ने अवस्था नरहेमा त्यस्तो पद खुल्ला प्रतियोगिताद्वारा पूर्ति हुने पदमा समावेशी पदपूर्ति गरिनेछ ।

(६) शिक्षण तथा प्रशासनिक सेवालाई समावेशी बनाउने प्रयोजनका निमित्त देहायका प्रकृयागत न्यवस्थाहरू समेत लागू गरिनेछ :-

क. खुल्ला तथा समावेशीतर्फको लिखित परीक्षाको उत्तीर्णाङ्क ५०

- (ङ) एउटा पद वा सेवाबाट अर्को पद वा सेवामा सेवा परिवर्तन भएमा।
- (च) साविक कार्यालयबाट हालको कार्यालयमा सरुवा भई बहाल भएमा, साविक कार्यालयको पदाधिकार ।
- (३) शिक्षकको कर्तव्य :-(१) विश्वविद्यालयमा कार्यरत शिक्षकहरूको कर्तव्य निम्नानुसार हुनेछ:- :
- (क) निर्धारित समयमा नियमित रूपले आफ्नो विद्यापीठ वा कार्यालयमा उपस्थित रहनुपर्नेछ ।
- (ख) आफूलाई तोकिएको कार्यभार बहन गर्नुपर्नेछ र निर्धारित समयभित्र सो कार्यभार पूरा गर्नुपर्नेछ ।
- (ग) निर्धारित समयमा कक्षा-समयभर कक्षामा उपस्थित रहनुपर्नेछ ।
- (घ) शिक्षण विभागका बैठकहरूमा अनिवार्य रूपमा सहभागी रहनुपर्नेछ ।
- (ङ) कक्षाभार नभएको समयमा शिक्षकहरूले आफ्नो खाली समय विश्वविद्यालयका साथै प्राज्ञिक प्रतिष्ठा बढाउने अनुसन्धान कार्यमा खर्च गर्नुपर्नेछ र यस्ता अनुसन्धाताहरूले प्रत्येक तीन महिनामा आफूले गरेका अनुसन्धान कार्यहरूको प्रगति-विवरण शिक्षण विभागको सिफारिसमा प्राचार्यमार्फत् शिक्षाध्यक्षको कार्यालयमा पठाउनुपर्नेछ ।
- (४) कर्मचारीको कर्तव्य:- विश्वविद्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको कर्तव्य निम्नानुसार हुनेछ:-
- (क) तोकिएको समयमा कार्यालयमा उपस्थित भई तोकिएको अवधिसम्म अनिवार्य रूपमा कार्यरत रहनुपर्नेछ ।
- (ख) कार्यालयको समयमा तोकिएको स्थानमा बस्नुपर्नेछ र काम विशेषले बाहिर जानुपरेमा आफूभन्दा माथिल्लो तहको स्वीकृति लिनुपर्नेछ ।
- (ग) पदाधिकारी वा कार्यालयप्रमुखले प्रत्येक कर्मचारीको कार्यभार लिखितरूपमा तोकिदिनुपर्नेछ ।
- (घ) आफ्नो जिम्मेवारीसँग सम्बद्ध कागजात आफ्नै जिम्मामा सुरक्षित राख्नुपर्नेछ ।
- (ङ) आफूभन्दा माथिका सबै कर्मचारीहरूप्रति समुचित आदर देखाउनु र आफ्नो कामसम्बन्धी कुरामा आफूभन्दा माथिका अधिकृतहरूले नियम कानुनबमोजिम दिएका निर्देशनहरूको शीघ्रता एवम् परिश्रमका

- प्रचलित स्केलभन्दा बढी तलब तथा अन्य सुविधाहरू दिन सक्नेछ ।
- (६) औचित्य र आवश्यकता अनुसार प्राज्ञिक-परिषद्को सिफारिसमा कुनै अनुभवी, दक्ष, ख्यातिप्राप्त तथा विशिष्ट शैक्षिक योगदान दिएको वा अनुसन्धानमा उत्कृष्ट क्षमता भएको ब्यक्तिलाई विषयगत विशिष्टता र सो विषयप्रतिको देन र प्रकाशनको परिणाम समेतलाई हेरी कार्यकारि-परिषद्ले अवैतनिक मानार्थ प्राध्यापक पद प्रदान गर्न सक्नेछ ।
- (७) कुनै स्थायी शिक्षक वा कर्मचारीले सेवाबाट राजीनामा दिन चाहेमा निजले तीन महिनाको पूर्वसूचना दिनुपर्नेछ । त्यस्तो सूचना नदिएको खण्डमा विश्वविद्यालयले निजसँग तीन महिनाको तलब असुल गर्न सक्नेछ । यस नियमको प्रयोजनको लागि सम्बद्ध कार्यालयप्रमुखद्वारा शिक्षक वा कर्मचारीको राजीनामा सनाखत गराई सिफारिस भई आएको राजीनामा स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने अधिकार कार्यकारि-परिषद्मा निहित रहनेछ । तर नेपाल बाहिर रहेको शिक्षक वा कर्मचारीले सम्बद्ध देशमा रहेको नेपाली राजदूतावास वा सम्बद्ध राष्ट्रको नोटरी पब्लिकसमक्ष सनाखत गराई पठाउनुपर्नेछ ।
११. पदावधि गणना गरिने:- नियम ८ बमोजिम स्थायी पदमा नियुक्त भई परीक्षणकालमा रहेका ब्यक्तिहरूको नियुक्ति सदर भएमा सो परीक्षणकालको अवधिलाई प्रत्येक वर्षमा थप गरिने ग्रेडवृद्धि तथा अन्य प्रयोजनका लागि गणना गरिनेछ ।
१२. निमित्त भई काम गर्ने:- (१) विश्वविद्यालयअन्तर्गतको केन्द्रीय कार्यालय र सम्पर्क कार्यालयमा कार्यरत शाखाप्रमुख वा महाशाखाप्रमुख कुनै कारणले ३० दिन-भन्दा बढी अवधिका लागि अनुपस्थित हुने देखिएमा पदीय ज्येष्ठताको आधारमा एक तहमुनिको मातहतको कर्मचारीलाई केन्द्रीय कार्यालय र सम्पर्क कार्यालयको हकमा कुलसचिवले र विद्यापीठ तथा अन्य निकायको हकमा सो विद्यापीठ वा निकायप्रमुखले दैनिक कार्य सञ्चालनका लागि निमित्त जनाई काम गर्ने अनुमति दिनसक्नेछ । एक तहमुनिको मातहतको कर्मचारी नभए महाशाखा वा निकायको अन्य कुनै एक तहमुनिको कर्मचारीलाई पनि अनुमति दिन बाधा पुग्नेछैन ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम निमित्त भई काम गरेकोमा सो कामको जवाफदेही काम गर्ने उपर नै हुनेछ ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिम निमित्त भई काम गरेकोमा ३० दिनभन्दा कम अवधिका

परिच्छेद - ५

काज, सरूवा वा बरबुभारथ र सरूवा गर्ने अधिकारी

१८. सरूवासम्बन्धी व्यवस्था:- (१) कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई आवश्यकता र औचित्यअनुसार विश्वविद्यालयको एक विद्यापीठ वा कार्यालयबाट अर्को विद्यापीठ वा कार्यालयमा सरूवा गर्न सकिनेछ ।
- (२) कुनै शिक्षक वा कर्मचारी एकै जिल्लाभित्र सरूवा भई जाँदा एक दिन र अन्य स्थानको लागि सात दिनको तयारी म्याद दिइनेछ । तर काजमा खटिई जाँदा तयारी म्याद दिइनेछैन ।
- (३) नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय सेवाका कर्मचारीलाई यस विश्वविद्यालयका विभिन्न निकायमा हुने कामको अनुभवसमेत दिलाउनका लागि सामान्यतया एउटा जिल्लाभित्र कार्यरत हेड असिस्टेन्ट वा सोसरहसम्मका कर्मचारीलाई पाँच-पाँच वर्षमा सोही जिल्लाभित्र र अधिकृतस्तरका कर्मचारीलाई तीन-तीन वर्षमा विश्वविद्यालयको जुनसुकै निकायमा कार्यकारि-परिषद्ले सरूवा गर्न सक्नेछ । तर विभागीय कारवाहीको स्थितिमा सरूवा गर्नुपर्दा जुनसुकै समयमा विश्वविद्यालय अन्तर्गतको कुनै पनि निकायमा सरूवा गर्न सक्नेछ ।
१९. बरबुभारथ गर्नुपर्ने:- (१) कुनै शिक्षक वा कर्मचारीले विश्वविद्यालय सेवा छाड्दा तोकिएको न्यक्तिलाई आफ्नो जिम्माका जिन्सी, नगदी र कागजात ३५ दिनभित्र बरबुभारथ गरिसक्नुपर्नेछ । सो बरबुभारथ नगरेसम्म विश्वविद्यालयबाट निजले पाउने सम्पूर्ण रकम रोक्का गरी राखिनेछ । निजले बरबुभारथ नगरेको खण्डमा निजसँग रहेको बाँकी बक्यौता माथि उल्लिखित रोक्का रहेको रकमबाट अख्तियारवालाले असुल-उपर गर्नेछ ।
- (२) विश्वविद्यालयअन्तर्गत एक कार्यालय वा विद्यापीठबाट अर्को कार्यालय वा विद्यापीठमा सरूवा हुनेले सरूवा भएको ७ दिनभित्र बरबुभारथ गर्नुपर्नेछ । म्यादभित्र बरबुभारथ नगरेमा त्यस्ता शिक्षक वा कर्मचारीको तलब रोक्का गरिनेछ र हाजिर गर्न समेत दिइनेछैन ।
- (३) कार्यालय-प्रमुखले बरबुभारथको काम समाप्त भएको सातदिन भित्र सम्बद्ध शिक्षक वा कर्मचारीलाई रवानापत्र दिनुपर्नेछ ।
२०. सरूवा गर्ने अधिकारी :- एक विद्यापीठ वा कार्यालयबाट अर्को विद्यापीठ वा कार्यालयमा शिक्षकको हकमा सम्बद्ध संस्थाका प्रमुखको सहमति एवम्

साथ पालना गर्नुपर्नेछ ।

- (च) सबै कर्मचारीहरू आफूभन्दा माथिल्लो तहका कर्मचारीहरूप्रति जिम्मेवार रहनुपर्नेछ ।
- (छ) एक कर्मचारीको कार्यक्षेत्र एवम् जिम्मेवारीका कागजपत्रहरूमा अर्को कर्मचारीले हस्तक्षेप गर्नुहुँदैन ।

- (२) कुनै शिक्षक, कर्मचारीले नियमानुसार पाउने बिदाहरूमध्ये एक महिना वा सोभन्दा बढी लगातार कुनै पनि बिदा बसेमा सो अवधिको भैपरी, चाडपर्व, विरामी र क्रिया बिदा पाउनेछ, तर उक्त अवधिको घर बिदा भने पाउनेछैन।
- (३) घर बिदा बढीमा २१० दिनसम्म मात्र सञ्चित रहनेछ । तर यसरी सञ्चित रहेको घर बिदाको रकम शिक्षक वा कर्मचारीले पुनः नियुक्त हुन अयोग्य हुनेगरी सेवाबाट बर्खास्त भएमा बाहेक अरू कुनै प्रकारले सेवा छाडेमा वा सेवाबाट हटेमा सेवा छाड्नु वा सेवाबाट हट्नुभन्दा पहिलेसम्म सञ्चित रहेको घर बिदाको रकम सेवा छाड्दा वा सेवाबाट हट्दाको अवस्थामा खाईपाई आएको तलबको दरले पाउनेछ ।
- (४) सेवा अवधिभित्र कुनै शिक्षक वा कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजको सञ्चित घर बिदाको रकम मृत्यु हुँदाका अवस्थाको खाईपाई आएको तलबको दरले निजको नजिकको हकवालालाई दिइनेछ ।
- (५) हिउँदे वा वर्षे बिदा पाउने शिक्षकले सावधिक पदमा बाहेक प्रशासनतिर आई काम गरेमा यस नियमबमोजिमको घर बिदा पाउनेछ । यसरी हिउँदे वा वर्षे बिदा पाउने शिक्षकले बिदाको अवधिमा काम गर्नुपरेमा दुई दिन काम गरेबापत् एक दिनको दरले घर बिदा पाउनेछ । यसरी आर्जन गरेको घर बिदाको यसै नियम-बमोजिम उपभोग र रकम प्राप्त गर्न सक्नेछ, तर भ्रमण-आदेश प्राप्त गरी काजमा गएका वा गोष्ठी आदिमा खटिएको अवधिमा त्यस्तो बिदा परेमा सो अवधिको घर बिदा दिइने छैन ।
- (६) सात दिन भन्दा बढीको अवधिका लागि बिदा बस्ने शिक्षक वा कर्मचारीले बिदाको अवधिको बीचमा परेको सार्वजनिक बिदालाई नियमानुसार पाउने कुनै दुई किसिमको बिदाले जोडी उपभोग गर्न पाउनेछ, तर यसरी सार्वजनिक बिदालाई जोड्दा कम्तीमा सात दिन उपभोग गर्नुपर्नेछ।
- (७) विश्वविद्यालय-अन्तर्गतका शिक्षकहरूले तोकिए-बमोजिम वार्षिक ६० दिनको हिउँदे वा वर्षे बिदा पाउन सक्नेछन् ।
- २७. प्रसूति बिदा :** (१) विश्वविद्यालयको स्थायी सेवामा रहेका महिलाशिक्षक वा कर्मचारीले प्रसूति हुनुभन्दा अगाडि वा पछाडि गरी ७५ (पचहत्तर) दिन प्रसूति बिदा पाउनेछ । सो बिदा सेवा अवधिभरमा दुईपटकभन्दा बढी हुनेछैन।
- (२) विश्वविद्यालयको अस्थायी वा करार सेवामा रहेका महिला-शिक्षक वा कर्मचारीलाई २ वर्षको अटुट सेवा गरेको भए प्रसूति हुनुभन्दा अगाडि वा

- शिक्षाध्यक्षको सिफारिसमा र कर्मचारीको हकमा सम्बद्ध संस्थाप्रमुखको सहमति एवम् कुलसचिवको सिफारिसमा कार्यकारि-परिषदले सुरूवा गर्न सक्नेछ ।
- २१. काजमा पठाउन सकिने :** (१) एक विद्यापीठबाट अर्को विद्यापीठमा शिक्षकलाई काज सुरूवा गर्दा काजमा खटाउने विद्यापीठमा सम्बद्ध विषयको पाठ्यभार भएमा र कार्यरत विद्यापीठमा कार्यभार नभएमा बढीमा एक शैक्षिकसत्रका लागि मात्र अधिकारप्राप्त अधिकारीले काज सुरूवा गर्नसक्नेछ । एक शैक्षिकसत्रभन्दा बढी समय राख्न आवश्यक भएमा दरबन्दीमा सुरूवा गर्नुपर्नेछ। अन्यथा निज शिक्षक आफ्नो पदाधिकार रहेको संस्थामा फर्किनुपर्नेछ ।
- (२) एक विद्यापीठ वा कार्यालयबाट अर्को विद्यापीठ वा कार्यालयमा कर्मचारीलाई काज सुरूवा गर्नुपरेमा कार्यबोझ हेरी बढीमा एकवर्षका लागि कुलसचिवले काज सुरूवा गर्न सक्नेछ । उक्त अवधिभन्दा बढी काज सुरूवा गर्न सकिनेछैन । सो अवधिभन्दा बढी राख्न आवश्यक भएमा दरबन्दी ब्यवस्था गरी सुरूवा गर्नुपर्नेछ । अन्यथा निज कर्मचारी आफ्नो पदाधिकार रहेको संस्थामा फर्किनुपर्नेछ ।
- (३) **अन्य सरकारी वा गैर-सरकारी संस्थामा काजमा पठाउन सकिने :-**
- (क) कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई विश्वविद्यालयबाट निजको सहमतिमा नेपाल सरकार वा अन्य सङ्घ संस्थाहरूमा काजमा पठाउन सकिनेछ । यसरी काजमा पठाउँदा ३ महिनासम्मको लागि तलबी काज हुनेछ र तीन महिना भन्दा बढी अवधिका लागि काजमा पठाउनु-परेमा बेतलबी काजमा मात्र पठाउन सकिनेछ ।
- (ख) उपनियम ३ (क) बमोजिम ३ महिनाभन्दा बढी अवधिका लागि काजमा पठाउँदा कुलपति वा नेपाल सरकारबाट नियुक्त हुने पदमा बाहेक अन्यत्र काजमा जाने शिक्षक वा कर्मचारीले काजमा रहेको संस्थाबाट प्राप्त गर्ने तलबको १०%(प्रतिशत) मा नघटने गरी निजको सेवा सुरक्षणका निमित्त उपदान, निवृत्तिभरण, औषधोपचार कोषमा रकम जम्मा गर्नुपर्नेछ । सो नगरेमा काजमा रहेको अवधि सेवाअवधिमा गणना गरिनेछैन ।
- (ग) कर्मचारी सञ्चयकोषको हकमा निजले विश्वविद्यालयबाट पाउने मासिक तलबको १०% (प्रतिशत) बराबरको रकम कट्टा गरी सोही बराबरको रकम काजमा रहेको संस्थाबाट थप गरी पठाउनुपर्नेछ ।
- (घ) उपनियम ३ (क) बमोजिम काजमा खटाउँदा शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई कार्यकारि-परिषदको निर्णयबाट काज खटाउन सकिनेछ, तर तीन महिनासम्मको लागि काज खटाउँदा उपकुलपतिको निर्णयबाट खटाउन सकिनेछ ।

यसरी आत्मोन्नति बिदामा बसेका शिक्षकले नेपाल सरकारको कुनै निकाय, सरकारी तथा गैरसरकारी सङ्घ संस्थामा आर्थिक लाभको काममा सम्मिलित हुन पाउनेछैन ।

(३) आत्मोन्नति बिदा सञ्चित हुनेछैन र यो बिदा लगातार ५ वर्षसम्म सेवा पूरा गरिसकेपछि मात्र प्राप्त हुन सक्नेछ । एक पटकमा एक वर्षको भन्दा बढी अवधिको बिदा दिइनेछैन ।

(४) विश्वविद्यालयको सेवा अवधिभर कुनै शिक्षक आत्मोन्नति बिदामा नबसी निवृत्तिभरण पाउने गरी निवृत्त भएमा आफूले खाईपाई आएको ५ महिनाको तलब बराबरको रकम एकमुष्ट पाउनेछ । यसरी प्राप्त हुने रकम कुनै कारणवश शिक्षकले प्राप्त नगरिसकेको अवस्था रहेमा स्वयम् वा निजका हकवालालाई दिइनेछ । सो बिदा एक वा दुई-पटक उपभोग गरिसकेका शिक्षकहरूका हकमा आत्मोन्नति बिदा बसेको पटक कटाई बाँकी पटकको लागि पाँचमहिनाको तलबको दरमा दामासाहीले हुने रकम दिइनेछ ।

(५) कुनै वैदिक वा अन्तर्राष्ट्रिय नियोग, शैक्षिक संस्था वा विश्वविद्यालयबाट प्राप्त फेलोसिप, भिजिटिङ प्रोफेसरसिप तथा यस किसिमको सम्मानित निमन्त्रणामा शैक्षिक तथा प्राज्ञिक उद्देश्यका लागि जान इच्छुक शिक्षकहरूलाई अवस्था र औचित्य हेरी कार्यकारि-परिषद्ले नियमानुसारको आत्मोन्नति बिदाको स्वीकृति दिन सक्नेछ ।

(६) विश्वविद्यालयका केन्द्रीय पदाधिकारीहरूले आफ्नो पदाधि समाप्त भएपछि नियमानुसारको आत्मोन्नति बिदा बस्न चाहेमा र निजले अध्ययन अनुसन्धान गर्न चाहेको प्रस्ताव कार्यकारि-परिषद्मा पेश गरेमा कार्यकारि-परिषद्ले औचित्य हेरी माथिको प्रक्रियाबिना निजलाई आत्मोन्नति बिदाको स्वीकृति दिन सक्नेछ, तर आत्मोन्नति बिदा बसिसकेपछि यो अवधिमा भएको कार्य-सम्पादन प्रतिवेदन पेश गर्नु अनिवार्य हुनेछ । कार्यकारि-परिषद्ले चाहेमा प्रतिवेदनको मूल्याङ्कन पनि गराउन सक्नेछ ।

३४. बिदा सञ्चित हुने:- विश्वविद्यालयको कुनै शिक्षक वा कर्मचारी अटुट सेवामा रहँदा रहँदै एक पदबाट अर्को पदमा बढुवा वा सेवापरिवर्तन भएमा साविक पदमा रहँदाको सबै सञ्चित बिदा नयाँ पदमा बहाल गरी सञ्चित भएको बिदामा जोडिनेछ ।

३५. शिक्षक, कर्मचारी लगातार अनुपस्थित हुँदा गरिने कारबाही:-

पछाडि गरी ६० दिनको पूरा तलबी प्रसूति बिदा र सो भन्दा कम अवधिको अटुट सेवा भए आधा तलबी प्रसूति बिदा दिइनेछ । उक्त बिदा सेवावधिभर मा २ पटकभन्दा बढी दिइनेछैन ।

२८. प्रसूति-सेवा बिदा:- विश्वविद्यालयमा कार्यरत पुरुषशिक्षक वा कर्मचारीकी पत्नी प्रसूति भएमा त्यस्ता शिक्षक वा कर्मचारीलाई सेवा अवधिभर २ पटक प्रसूति हुनुभन्दा अधिपछि गरी ७ दिनको प्रसूतिसेवा बिदा दिन सकिनेछ । सो बिदा लिने शिक्षक तथा कर्मचारीले शिशु जन्मेको एक महिनाभित्र जन्मदत्ता प्रमाणपत्र प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

२९. बेतलबी बिदा:- कुनै बिदा बाँकी नरहेका शिक्षक वा कर्मचारीले बेतलबी बिदा पाउन निवेदन गरेको अवस्थामा स्थायी शिक्षक वा कर्मचारीलाई सम्पूर्ण सेवा अवधिमा अधिकतम ३ वर्षको र अस्थायी शिक्षक वा कर्मचारीलाई एक महिना (३० दिन) सम्मको बेतलबी बिदा दिन सकिनेछ ।

३०. विशेष तलबी बिदा:- विश्वविद्यालयमा ३ वर्ष स्थायी सेवा पूरा गरिसकेका कर्मचारीले १ महिनाको पूरा तलबी बिदा पाउनेछन् । विशेष तलबी बिदा जतिसुकै समयसम्म पनि सञ्चित रहन सक्नेछ । यो बिदा एक पटकमा ३० दिनभन्दा कम र एकवर्षभन्दा बढी बस्न पाइनेछैन । यो बिदा उपभोग नगरा कर्मचारीले निवृत्तिभरण पाउने गरी सेवानिवृत्त हुँदा आनुपातिक हिसावमा बढीमा ५ महिनाको खाईपाई आएको तलब बराबरको रकम पाउनेछ । साथै यो बिदा आंशिक रूपमा उपभोग गरिसकेको कर्मचारीको हकमा निवृत्तिभरण पाउने गरी सेवा-निवृत्त भएको अवस्थामा निजले सो बिदा उपभोग नगरेवापत् निजको विश्वविद्यालय सेवाको आनुपातिक हिसावमा बढीमा ५ (पाँच) महिनाको खाईपाई आएको तलब दिन सकिनेछ ।

३१. क्रिया बिदा:- कुनै पदाधिकारी, शिक्षक वा कर्मचारीको बाबु, आमा, लोग्ने वा स्वास्नी, सासू-ससुरा, छोरा वा अविवाहिता छोरी मरेको अवस्थामा वा कुलधर्म-अनुसार आफै क्रिया बस्नु परेमा १५ दिनको पूरा तलबी क्रिया बिदा दिइनेछ । अविवाहिता महिला-शिक्षक वा कर्मचारीलाई बाबु वा आमा मर्दा १५ दिनसम्मको क्रिया बिदा दिइनेछ । यो बिदा बस्ने शिक्षक वा कर्मचारीले बिदा भुक्तान भएपछि मृत्यु-दत्ता प्रमाणपत्र पेश गर्नुपर्नेछ ।

३२. अध्ययन बिदा:- (१) विश्वविद्यालयको स्थायी सेवामा भएका कुनै पनि शिक्षक वा कर्मचारीलाई अध्ययन बिदा दिन सकिनेछ तर यो अध्ययन बिदा पाउनको लागि विश्वविद्यालयमा कम्तीमा ३ वर्ष स्थायी सेवा पूरा गरिसकेको

(७) नियम ८३ बमोजिम निलम्बनमा परी सुविधा स्थगित रहेको अवधिभरको वा नियम २८ अनुसार बेतलबी विदामा बसेको अवधिभरको वार्षिक तलबवृद्धि (ग्रेड) दिइनेछैन र उक्त अवधि पदोन्नति एवम् नियम ६५ को प्रयोजनका लागि पनि गणना गरिनेछैन ।

(८) नियम १२ अनुसार निमित्त भई कामकाज गर्न तोकिएको कर्मचारी लगातार ३० दिनभन्दा बढी कार्यालयमा अनुपस्थित रहेमा वा ३० दिनभन्दा बढी नियमानुसार पाउने विदा बसेमा विदा बसेकै मितिदेखि निजको निमित्त स्वतः हटेको मानिनेछ । तर एक वर्ष वा सोभन्दा बढी अवधि कायममुकायम वा निमित्त भई काम गरेको सेवाअवधि माथिल्लो पदमा पदोन्नतिका लागि आवेदन दिने प्रयोजनका निमित्त गणना गरिनेछ ।

(९) निर्धारित कार्यालय समयका अतिरिक्त बढी समयमा कर्मचारीलाई काम गराउनु परेमा सोको कारणसमेत खोली अख्तियारवालाको स्वीकृतिमा काम लगाउन सकिनेछ । यसरी काममा लगाएबापत् काम गर्ने कर्मचारीलाई तोकेबमोजिम अतिरिक्त सुविधा दिइनेछ ।

(१०) विश्वविद्यालय सेवामा रहेका पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई निजले खाईपाई आएको एक महिनाको तलब बराबरको रकम प्रत्येक वर्ष चाडपर्वखर्चको रूपमा दिइनेछ, तर चाडपर्वभन्दा अघि कम्तीमा ६ महिनाको सेवा पूरा नभएका अस्थायी शिक्षक वा कर्मचारीलाई पेशकीको रूपमा चाडपर्वखर्च दिइनेछ र ६ महिनाभन्दा कम अवधि सेवा गरी छोडेमा सो रकम सम्बन्धित शिक्षक वा कर्मचारीबाट असुल गरिनेछ ।

(११) चाडपर्व विदाभित्र कुनै शिक्षक, कर्मचारी सेवानिवृत्त हुने रहेछ भने त्यस्ता शिक्षक, कर्मचारीलाई तलबअनुसारको चाडपर्व खर्च दिइनेछ तर चाडपर्व विदा हुनुपूर्व नै सेवानिवृत्त हुने भएमा निवृत्तिभरण अनुसार नै चाडपर्व खर्च दिइनेछ ।

४०. **औषधोपचार खर्च:-** विश्वविद्यालयका स्थायी शिक्षक तथा कर्मचारीले विश्वविद्यालय सेवाअवधिभरमा देहायबमोजिम खाईपाई आएको तलब बराबर औषधोपचार खर्च पाउनेछन्:-

(१) सहायकप्राध्यापक, सहायक-प्रशासक वा सोभन्दा माथिका शिक्षक तथा कर्मचारीलाई १२ महिनाको खाईपाई आएको तलब बराबरको रकम ।

विश्वविद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूले यस नियममा व्यवस्था गरिएबमोजिमका विदाको पूर्वस्वीकृति नलिई लगातार ३० दिनसम्म बिनासूचना अनुपस्थित भएमा त्यस्ता ब्यक्तिलाई पहिलो पटक ३० दिन म्याद दिई घर ठेगानामा पत्राचार गरी हाजिर हुन आउन सूचना गरिनेछ । सो म्यादभित्र नआएमा १५ दिनको म्याद दिई पत्राचार गरिनेछ, सो अवधिभित्र पनि हाजिर हुन नआएमा सात दिनको म्याद दिई हाजिर हुन आउन सार्वजनिक पत्रिकामा सूचना प्रकाशित गरिनेछ । यसरी पत्राचार र सूचना प्रकाशित गर्दा पनि सम्बन्धित ब्यक्ति उपस्थित हुन नआएमा कार्यालयप्रमुखले त्यस्ता ब्यक्तिलाई सेवाबाट हटाउन आफूले कारबाही चलाएकै क्रममा सहित अग्रिम कारबाहीका लागि कुलसचिव कार्यालयमा पठाउनुपर्नेछ । यसरी प्राप्त सिफारिसमा विचार गरी कुलसचिवले अग्रिम कारबाहीका लागि कार्यकारि-परिषद्समक्ष प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ । यसरी प्रस्तुत हुन आएका क्रममा सहित विचार गरी सामान्यतया भविष्यमा योग्य वा अयोग्य हुने भन्ने बारेमा ठोस रूपमा कितानसाथ निर्णय गरी कार्यकारि-परिषद्ले नियम ७८ बमोजिम कारबाही गर्न सक्नेछ ।

३६. **विदा उपभोग गर्न नपाउने:-** (१) यस नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि अनिवार्य सेवा भनी तोकिएका कर्मचारीहरूले कुनै पनि सार्वजनिक विदा उपभोग गर्न पाउनेछैनन्, तर सोबापत् निजहरूले एक आर्थिक वर्षमा ७० दिनको सट्टाविदा पाउनेछन् । आर्थिक वर्षको अन्तमा उपभोग नगरी बाँकी रहेको सट्टाविदाको रकम खाईपाई आएको तलबको दरमा दिइनेछ ।

(२) यस नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि विश्वविद्यालयको कुनै पनि सावधिक पदमा वा पदाधिकारीको पदमा नियुक्त विश्वविद्यालयका शिक्षक वा कर्मचारीले सो पदमा काम गरून्जेल नियम २२ को ग, ङ, च र झ बाहेक नियम २२ को क, ख, घ, छ, ज, ञ र ट सम्मका कुनै पनि विदा उपभोग गर्न पाउनेछैनन् । तर सो अवधिमा निजले पाउनुपर्ने आफ्नो साविक पदको ग्रेडवृद्धि पाई नै रहनेछ ।

(३) देहायका पदहरूमा काम गर्ने कुनै कर्मचारीलाई कामको आवश्यकता विचार गरी केन्द्रीय कार्यालय र सम्पर्क कार्यालयमा कुलसचिव, सेवा आयोगको कार्यालयमा सेवा आयोगका अध्यक्ष, अनुसन्धान केन्द्रमा कार्यकारि-निर्देशक, परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयमा परीक्षानियन्त्रक र विद्यापीठहरूमा प्राचार्यले अनिवार्य सेवा (यूटिलिटी सेवा) मा राख्न सक्नेछ:-

५६. विदेशी नागरिक शिक्षकलाई पनि औषधोपचारको सुविधा उपलब्ध गराइने:- नियम ४० मा जेसुकै लेखिएको भएता पनि विश्वविद्यालयमा कार्यरत स्थायी नेपाली शिक्षकहरूले पाएसरहको औषधोपचार खर्च विश्वविद्यालयमा कार्यरत विदेशी नागरिक शिक्षकलाई पनि उपलब्ध गराइनेछ । यो सुविधा उपलब्ध गराउँदा निजले गरेको सेवाअवधिलाई हिसाब गरी त्यसबाट हुन आउने रकममानियम ४६ अनुसार थप सुविधासमेत उपलब्ध गराइनेछ ।
५७. लुगा भत्ता:- (१) विश्वविद्यालय सेवामा रहेका ड्राइभर, इलेक्ट्रिसियन, फोरम्यान, प्लम्बर, चौकीदार र चौकीदार सरहका अन्य कर्मचारीहरूलाई वार्षिकरूपमा कार्यकारि-परिषद्ले तोकेबमोजिम लुगाभत्ता उपलब्ध गराइनेछ । यसरी लुगाभत्ता प्राप्त गर्ने कर्मचारीले तोकिएको युनिफर्म लगाई कार्यालयमा उपस्थित हुनुपर्नेछ ।
- (२) ड्राइभर, चौकीदार, डोले र भान्सेपदका कर्मचारीहरूले दुई वर्ष बिराएर प्रति तेस्रो वर्षमा गरम सुटवापत कार्यकारि-परिषद्ले तोकेबमोजिमको रकम प्राप्त गर्नेछन् ।
- (३) हेड पियन, हेड चौकीदार, हेड भान्से र हेड ड्राइभर भई काम गर्नेलाई तोकिए-बमोजिमको भत्ता प्राप्त हुनेछ ।
- (४) अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन वा बैठकमा विश्वविद्यालयको प्रतिनिधित्व गरी जाने पदाधिकारी, शिक्षक वा कर्मचारीलाई तोकिएबमोजिम लुगाभत्ता उपलब्ध हुनेछ ।
- (५) उपनियम (४) बमोजिम लुगाभत्ता प्राप्त गरेको ब्यक्ति कुनै कारणले जान नपाएमा लुगाभत्तास्वरूप प्राप्त गरेको रकम एक वर्षभित्रमा बिनाब्याज फिर्ता बुझाउनुपर्नेछ ।
- (६) उपनियम ४ बमोजिम एकपटक लुगाभत्ता प्राप्त गरेको ब्यक्तिले सो भत्ता पाएको मितिले तीन वर्ष भुक्तान नभई अर्को पटक लुगाभत्ता पाउनेछैन ।
५८. स्थानीय भत्ता:- नेपाल सरकारले दुर्गम भनी तोकका जिल्लामा रहेका कार्यालय वा बिद्यापीठमा गई सेवा गर्ने अन्य जिल्लामा स्थायी बसोबास भएका शिक्षक कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारले दिएसरह स्थानीयभत्ता प्राप्त हुनेछ ।
५९. दैनिक तथा भ्रमण भत्ता:- पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीले विश्वविद्यालयको कामको सिलसिलामा भ्रमण गर्नुपर्दा पाउने दैनिक भ्रमणभत्ता र आवासभत्ता तथा अन्य सुविधा कार्यकारि-परिषद्ले तोकेबमोजिम प्राप्त हुनेछ ।

- (२) हेड असिष्टेण्ट (वरिष्ठ सहायक) लेखापाल वा सोसरहका कर्मचारीलाई १८ महिनाको खाईपाई आएको तलब बराबरको रकम ।
- (३) ड्राइभर (सवारी चालक), टाइपिस्ट "ग" (टङ्कणक) वा सोसरह र सोभन्दा मुनिका सबै तहलाई २१ महिनाको खाईपाई आएको तलब बराबरको रकम ।
- (४) विश्वविद्यालयसेवा वा सरकारी सेवामा नरहेका ब्यक्ति विश्वविद्यालयको पदाधिकारीमा नियुक्त भएमा निजले खाईपाई आएको तलबको वर्षको दुई महिनाका दरले हुन आउने रकम बराबर औषधोपचार खर्च पाउनेछ र निजले पदमा बहाल रहँदा सोवापत् रकम लिएमा सो कटाई र नलिएमा पदावधि पूरा भई वा अन्य कुनै प्रकारले पदबाट अलग भएमा सो अनुसार आनुपातिक हिसावले हुन आउने रकम एकमुष्ट उपलब्ध गराइनेछ ।
५१. उपचारमा लागेको खर्चको फाँटवारी पेस गर्नुपर्ने:- शिक्षक तथा कर्मचारी वा निजका परिवारको कुनै सदस्य बिरामी भएमा नियम ४० बमोजिम पाउने रकममा नबढ्ने गरी देहाय बमोजिम भएको औषधि उपचार खर्च विश्वविद्यालयबाट दिइनेछ । बिरामी भएको कारणले औषधि उपचार खर्च पाउनका लागि औषधि उपचारमा लागेको खर्चको फाँटवारीसहित सम्बद्ध शिक्षक वा कर्मचारीले निवेदन दिनुपर्नेछ ।
५२. लागेको खर्चका बिल पेस गर्नुपर्ने:- रोगको उपचारका निमित्त स्वीकृत चिकित्सकले जाँच गर्दा लागेको शुल्क तथा जाँच गरी लेखिदिएको प्रेस्क्रिप्सन अनुसार औषधी किनेको खर्च ।
५३. स्वास्थ्य संस्थामा भर्ना हुँदाको खर्च:- स्वास्थ्य संस्थामा भर्ना हुँदा र उपचार गराउँदा लागेको बिलबमोजिमको खर्च ।
५४. चिरफार गर्दा लागेको बिलको खर्च:- केमेष्ट्रिक (प्लाष्टिक) सर्जरी बाहेक सबै किसिमको चिरफार (सर्जिकल अप्रेसन) गर्दा लागेको बिलबमोजिमको खर्च ।
५५. एकजना कुरूवाको यातायात र अन्य खर्च:- आफ्नो घर वा डेरा छोडी अर्को जिल्ला वा विदेशमा गई औषधोपचार गराउँदा त्यस्तो स्थानमा पुग्दाको र फर्कदाको बिरामीको र कुरूवा चाहिने अवस्था भए एकजना कुरूवासमेतको यातायात खर्चको पूरै रकम र खाना खर्चवापत् सम्बन्धित शिक्षक कर्मचारीले

निवृत्तिभरण लिई सकेकोमा पुनः अर्को पदमा स्थायी नियुक्ति भएमा अवकाश उपदान, औषधोपचार वा निवृत्तिभरणको प्रयोजनका निमित्त पहिलेको सेवा गणना गरिनेछैन ।

(३) विश्वविद्यालय सेवामा स्थायी नियुक्ति भई काम गरिरहेका कुनै प्रशासनिक कर्मचारी नियमानुसार शिक्षणतर्फ नियुक्ति भएमा निजले प्रशासनिक पदमा रही सेवा गरेबापत् पाउने उपदान वा औषधोपचार वा निवृत्तिभरण नलिएमा मात्र निजको सेवाअवधि उपदान, निवृत्तिभरण वा औषधोपचारको प्रयोजनका लागि शिक्षणतर्फ जोडी गणना गरिनेछ । यो नियम शिक्षणबाट प्रशासनतर्फ आउने शिक्षकलाई पनि लागू हुनेछ ।

(४) ऐनको दफा २३ अनुसार विद्यापीठमा परिणत भएका शिक्षण संस्थाहरूका शिक्षक र कर्मचारीहरू विश्वविद्यालयका सोही पदका शिक्षक वा कर्मचारी हुनेछन् । त्यस्ता पदमा रही काम गरिरहेका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूले साविकमा पाउने गरेका सेवा-सर्त अनुसारका सबै सुविधाहरू विश्वविद्यालयमा सञ्चित रहेका मानिनेछन् ।

(५) तात्कालिक संस्कृत अध्ययन संस्थान वा अन्य संस्थाहरूमा सेवा गरी जुनसुकै कारणले सेवानिवृत्त भई सो पदको सुविधाबापत् उपदान, निवृत्तिभरण र औषधोपचार खर्च लिइसकेको शिक्षक वा कर्मचारी पुनः सोही पद वा अन्य कुनै पदमा स्थायी नियुक्ति भएमा त्यस्ता शिक्षक वा कर्मचारी सेवानिवृत्त हुँदा उपदान, निवृत्तिभरण र औषधोपचारको सुविधाको प्रयोजनका लागि साविकको सेवा जोडिनेछैन ।

६६. उपदान:- (१) ५ वर्ष वा सोभन्दा बढी सेवा गरेका तर निवृत्तिभरण पाउने अवधि नपुगेका विश्वविद्यालयका स्थायी शिक्षक वा कर्मचारीले अवकाश पाएमा वा राजीनामा स्वीकृत गराई सेवा वा पदबाट अलग भएमा विश्वविद्यालय सेवाको निमित्त भविष्यमा अयोग्य नठहरिने गरी सेवा वा पदबाट हटाइएमा वा मृत्यु भएमा देहायका दरले उपदान पाउनेछन्:-

- (क) ५ वर्षदेखि १० वर्षसम्म विश्वविद्यालय सेवामा रहेका शिक्षक वा कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निमित्त खाईपाई आएको आखिरी महिनाको तलबको दरले आधा महिनाको तलब ।
- (ख) १० वर्ष भन्दा बढी १५ वर्षसम्म विश्वविद्यालय सेवामा रहेका शिक्षक वा कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निमित्त

६०. विश्वविद्यालय सेवा पदको व्यवस्था : विश्वविद्यालयमा कम्तीमा २५ वर्ष सेवा पूरा गरेका शिक्षक तथा कर्मचारीलाई कार्यकारि-परिषद्बाट तोकिएबमोजिमको विश्वविद्यालय दीर्घसेवा पदक, प्रमाणपत्र र नगद पुरस्कार समेत प्रदान गर्न सकिनेछ ।

६१. दाहसंस्कार खर्च:- विश्वविद्यालय सेवामा बहाल रहेको अवस्थामा कुनै वैतनिक पदाधिकारी, स्थायी, अस्थायी र करारसेवाका शिक्षक वा कर्मचारीको मृत्यु भएमा निजको दाहसंस्कारबापत् रु.१०,०००।- निज मृतक न्यक्तिको नजिकको हकदारलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

६२. मरणोपरान्त अनुदान:- विश्वविद्यालय सेवाका स्थायी शिक्षक वा कर्मचारीको सेवामा छँदै मृत्यु भएमा देहायबमोजिमको रकम निजको नजिकको हकवालालाई एकमुष्ट दिइनेछ । नियम ६१ र ६२ को हकवालालाई निर्धारण निवृत्तिभरण सम्बन्धी नियम अनुसार नै हुनेछ:-

- (क) पदाधिकारी, अधिकृत वा सोभन्दा माथिका शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई - रु.२५,०००।-
- (ख) अधिकृत तहभन्दा मुनि पियन वा सोसरह र सोभन्दा माथिका शिक्षक वा कर्मचारीहरूलाई - रु.२०,०००।-
- (ग) पियन वा सोसरहका कर्मचारीहरूलाई - रु.१५,०००।-

परिवारको सदस्यमध्ये कानुनी हकवालालाई प्रदान गरिनेछ ।

स्पष्टीकरण:- यस नियममा परिवार भन्नाले शिक्षक वा कर्मचारीको आफूसँग बस्ने तथा आफूले पालन-पोषण गर्नुपर्ने पति, पत्नी, छोरा वा धर्मपुत्र, अविवाहिता छोरी वा अविवाहिता धर्मपुत्री संभन्नुपर्छ र आफूले पालनपोषण गर्नुपर्ने आफ्नो बाबु, आमा वा सौतेनी आमा, नाबालक भाइ र अविवाहिता दिदी-बहिनीलाई जनाउँछ । विवाहिता महिला कर्मचारीको हकमा वैवाहिक सम्बन्ध कायम गरेको घरतर्फको पति, सासू, ससुरा वा सौतेनी सासू, नाबालक देवर, अविवाहिता आमाजू र नन्द भन्ने हुनेछ ।

७१. **असाधारण पारिवारिक वृत्ति:-** (१) स्थायी शिक्षक वा कर्मचारीको विश्वविद्यालयको कामको सिलसिलामा दुर्घटनामा परी तत्कालै मृत्यु भएमा वा त्यसको कारणबाट निको नभई त्यही कारणले मृत्यु भएमा निजको विधुर पति वा विधवा पत्नीलाई छुट्टै आजीवन पारिवारिक वृत्ति प्रदान गरिनेछ । यो आजीवन पारिवारिक वृत्ति मृतक कार्यरत रहँदाको पदको तलब स्केलको सुरु अङ्कको एक-चौथाई रकम मात्र हुनेछ ।

(२) विधुर पति वा विधवा पत्नीलाई देहायबमोजिमका अवस्थामा मान्यता दिइनेछ:-

- (क) विश्वविद्यालयको सेवाको कारणबाट मृत्यु हुने घटना घटनु अघि शिक्षक वा कर्मचारीसँग वैवाहिक सम्बन्ध कायम भइसकेको हुनुपर्नेछ ।
(ख) शिक्षक वा कर्मचारीको मृत्यु भएको समयमा निजसँग नछुट्टिएको हुनुपर्नेछ ।

(३) विधुर पति वा विधवा पत्नी कुनै नभएमा वा पति वा पत्नीको मृत्युअघि निजबाट छुट्टिसकेको भएमा वा विधवा पत्नीको पुनर्विवाह भएमा पुनर्विवाह हुनुभन्दा अघिको पतिबाट जन्मेका १६ वर्षभन्दा कम उमेरका सन्तति वा धर्मपुत्र, अविवाहिता धर्मपुत्री रहेछन् भने निजहरूको गुजाराको निमित्त विश्वविद्यालयले उचित ठहर्‍याएको अवधिसम्मको लागि दामासाहीले विधुर पति वा विधवा पत्नीले पाउने पारिवारिक वृत्तिको दुईतिहाईमा नबढ्ने गरी मनासिव ठहरिन आएको दरले पारिवारिक वृत्ति प्रदान गर्न सक्नेछ ।

(४) मृत शिक्षक वा कर्मचारीका विधुर पति वा विधवा पत्नी, सन्तति वा धर्मपुत्र, धर्मपुत्री रहेछन् र निज शिक्षक वा कर्मचारीका आश्रित आमा, बाबु दुवै वा दुईमध्ये एक रहेछन् भने निजहरूको गुजाराको निमित्त विश्वविद्यालयले बढीमा १० वर्षसम्मको लागि विधुर पति वा विधवा पत्नीले पाउने पारिवारिक वृत्तिको दुईतिहाईमा नबढ्ने गरी मनासिव ठहरिन आएको दरले असाधारण

खाईपाई आएको आखिरी महिनाको तलबको दरले एक महिनाको तलब ।

(ग) १५ वर्षभन्दा बढी २० वर्षपूरा नभएसम्म विश्वविद्यालय सेवामा रहेका शिक्षक वा कर्मचारीले आफूले काम गरेको प्रत्येक वर्षको निमित्त खाईपाई आएको आखिरी महिनाको तलबको दरले डेढ महिनाको तलब ।

यसरी उपदानको रकम दिँदा शिक्षक, कर्मचारीको सेवाअवधिको महिना, दिनसमेत गणना गरी सोही अनुपातमा दिइनेछ ।

(घ) यस नियमको खण्ड क, ख र ग अनुसार उपदानको रकम शिक्षक वा कर्मचारी अवकाश हुँदाको अवस्थामा विश्वविद्यालयका प्राध्यापकको प्रचलित तलब स्केलको सुरु तलब अङ्कको हिसाबले हुने क्रमशः (क) अनुसार ६ महिना, (ख) अनुसार १२ महिना र (ग) अनुसार १८ महिनाको तलबभन्दा बढी हुनेछैन ।

२) विश्वविद्यालयलाई कार्यालय वा पद नै नचाहिने भई कार्यालय वा पद खाँरेजीमा परेको वा शारीरिक वा मानसिक अस्वस्थताले विश्वविद्यालयमा सेवा गर्न असमर्थ भएको भन्ने प्रमाणित भएका शिक्षक वा कर्मचारीले कम्तीमा ३ वर्ष पूरा स्थायी सेवा गरिसकेको रहेछ र निजको सेवाको जम्मा अवधिमा ५ वर्ष थपेमा निवृत्तिभरण पाउने अवधि पुग्दैन भने खाँरेजीमा परेका वा शारीरिक वा मानसिक अस्वस्थताको कारणले विश्वविद्यालयको सेवा गर्न असमर्थ भएको अवधिसम्मको निजको सेवाको जम्मा ५ वर्ष थपी हुन आउने अवधिको हिसाबले निजलाई नियमबमोजिमको उपदान दिइनेछ ।

(३) परीक्षणकाल हट्टी स्थायी सेवामा कार्यरत शिक्षक वा कर्मचारी विश्वविद्यालय सेवामा रहँदै मृत्यु भएमा निजको सेवाको जम्मा अवधिमा बढीमा ५ वर्ष थपेमा पनि निवृत्तिभरण पाउने अवधि पुग्दैन भने त्यस्ता शिक्षक वा कर्मचारीको सेवाअवधिमा बढीमा ५ वर्ष थपी हुन आउने अवधिको हिसाबले निजको परिवार वा निजको हकवालालाई यस नियमबमोजिमको उपदान दिइनेछ ।

(४) यस विश्वविद्यालयको सेवामा प्रवेश गर्नको लागि कुनै शिक्षक वा कर्मचारीले आफ्नो शैक्षिक योग्यता, नाम, थर, वतन वा नागरिकता आदि ढाँटेको प्रमाणित हुन आएमा निजलाई उपदान दिइनेछैन । तर कसूर प्रमाणित हुनुभन्दा अगाडि खाईपाई आएको रकम भने फिर्ता गर्नुपर्नेछैन ।

परिच्छेद - ६

संचयकोष तथा सापटी ब्यवस्था

७७. कर्मचारी संचयकोषमा रकम जम्मा गर्ने:- (१) विश्वविद्यालयमा पूरा समय काम गर्ने प्रत्येक पदाधिकारी र स्थायी शिक्षक वा कर्मचारी अनिवार्य रूपले विश्वविद्यालय कर्मचारी संचयकोषको सदस्य हुनेछन् । त्यस्ता सदस्यको मासिक तलबबाट १० प्रतिशत रकम महिनैपिच्छे कटाई सोही बराबरको रकम विश्वविद्यालयबाट थप गरी हुने रकम निजको नाममा रहेको संचयकोषमा जम्मा गरिनेछ ।

पारिवारिकवृत्ति प्रदान गर्न सक्नेछ ।

- (५) विश्वविद्यालयको मृत महिला शिक्षक वा कर्मचारीको विधुर पति वा सन्ततिको हकमा विश्वविद्यालयले औचित्य हेरी कारबाही गर्न सक्नेछ ।
- (६) मृत शिक्षक वा कर्मचारीको विधुर पति वा विधवा पत्नी, सन्तति, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री वा आमाबाबु कुनै रहेनछन् र निज शिक्षक वा कर्मचारीका आश्रित दाजुभाइ वा अविवाहिता दिदीबहिनीहरू वा तीमध्ये कुनै रहेछन् भने निजहरूको गुजाराको निमित्त विश्वविद्यालयले बढीमा १० वर्षको अवधि सम्मका लागि दामासाहीले विधुर पति वा विधवा पत्नीले पाउने पारिवारिक वृत्तिको दुईतिहाईमा नबढ्ने गरी मनासिव ठहरिन आएको दरले पारिवारिक वृत्ति प्रदान गर्न सक्नेछ। विवाहिता महिला शिक्षक वा कर्मचारीको हकमा वैवाहिक सम्बन्ध कायम गरेको घरतर्फको पति, ससुरा सासू वा सौतेनी सासू, नाबालक देवर, अविवाहिता आमाजू र नन्द भन्ने हुनेछ ।

७२. समितिको ब्यवस्था:- (१) कुनै शिक्षक वा कर्मचारीको विश्वविद्यालयको कामको सिलसिलामा मृत्यु भएमा वा त्यसको कारणबाट निको नहुँदै पछि मृत्यु भएमा निजका विधुर पति वा विधवा पत्नीले पाउने आजीवन पारिवारिक वृत्तिका सम्बन्धमा कार्यकारि-परिषद्ले तोकेको वा गठन गरेको समितिले सिफारिस गर्नेछ ।

- (२) यसरी गठन गरिएको समितिले निज शिक्षक वा कर्मचारीको मृत्यु विश्वविद्यालयको कामको सिलसिलामा भएको हो वा होइन भन्ने सम्बन्धमा समेत आवश्यक राय प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

७३. तलबको उल्लेख:- 'आखिरी तलब' भन्नाले सम्बन्धित शिक्षक वा कर्मचारीले अवकाश प्राप्त गर्ने बखतमा ग्रेडसहित उसले खाईपाई आएको तलबलाई जनाउनेछ र त्यसरी अवकाश प्राप्त गर्ने अवस्थामा कुनै शिक्षक वा कर्मचारी विशेष तलबी विद्या, अध्ययन विद्या वा आत्मोन्नति विद्यामा बसेको वा निलम्बनमा रहेको भए त्यस्तो अवधिभरका निमित्त पनि पूरै तलबको हिसाब गरिनेछ ।

७४. उपदान तथा निवृत्तिभरणसम्बन्धी कार्यविधि:- (१) उमेरको कारणबाट अनिवार्य अवकाश पाउने शिक्षक वा कर्मचारीले आफूले अनिवार्य अवकाश पाउनुभन्दा ६ महिनाअगाडि विश्वविद्यालयबाट तोकिएको प्रपत्र (फर्म) भरी कार्यरत निकायमार्फत् विश्वविद्यालयको केन्द्रीय कार्यालय कर्मचारी प्रशासनमा पठाउनुपर्नेछ । सेवा-अवधि पुगी वा स्वैच्छिक अवकाश प्राप्त गर्ने वा

मान्यता प्राप्त राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाबाट तोकिएको वा न्यावसायिक नैतिकता र आचार-संहिताको पालना गर्नुपर्नेछ ।

(१७) राजनैतिक वा अवाञ्छनीय प्रभाव पार्न नहुने:- कुनै पदाधिकारी, शिक्षक वा कर्मचारीले आफ्नो सेवासम्बन्धी कुरामा मतलब साध्य गर्ने मनसायले अन्य पदाधिकारी, शिक्षक वा कर्मचारीमाथि प्रभाव पर्ने वा प्रभाव पार्ने प्रयत्न गर्नुहुँदैन ।

(१८) अपराधलाई प्रश्रय दिन नहुने : शिक्षक तथा कर्मचारीले विश्वविद्यालयको अहित हुने खालको तालाबन्दी गर्नु, शारीरिक वा मानसिक कष्ट हुने दबाव दिनु वा सो गर्ने उद्देश्यले अरूलाई उक्साउनु समेत हुँदैन ।

(१९) तोकिएको काम गर्नुपर्ने:- पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीले आफूलाई तोकिएको काम पूर्णरूपले जिम्मेवारीसाथ गर्नुपर्दछ । शिक्षक भए शिक्षण तालिकाअनुसार प्राध्यापन र अन्य प्राज्ञिक कार्य गर्नुपर्नेछ । कर्मचारी भए आफूलाई तोकिएको कार्यविभाजनअनुसार कार्यसम्पादन गर्नुपर्छ । लापरवाही र गैरजिम्मेवारीपनको प्रदर्शन गर्नुहुँदैन ।

परिच्छेद - १०

शिक्षक, कर्मचारी आचार-संहिता

७८. आचरण पालना:- विश्वविद्यालयमा कार्यरत पदाधिकारी, शिक्षक एवम् कर्मचारीले देहायबमोजिमको आचरण पालना गर्नु अनिवार्य हुनेछ:-

(१) कामको जिम्मेवारी वहन गर्नुपर्ने:- विश्वविद्यालयमा कार्यरत पदाधिकारी, शिक्षक कर्मचारीले आफूलाई तोकिएको काम जिम्मेवारी पूर्वक वहन गर्नुपर्नेछ ।

(२) समयको पालना र नियमितता:- पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीले विश्वविद्यालयको सङ्गठन वा निकायले तोकिएको समयमा नियमित रूपमा आफू कार्यरत विश्वविद्यालयको सङ्गठन वा निकायमा हाजिर हुनुपर्छ र यस नियमको अधीनमा रही तोकिएको बिदाका लागि तोकिएबमोजिम स्वीकृति नलिई काममा अनुपस्थित हुनुहुँदैन ।

(३) गोप्यता भङ्ग गर्न नहुने:- विश्वविद्यालयमा सेवारत पदाधिकारी, शिक्षक एवम् कर्मचारीले अख्तियारवालाको पूर्वस्वीकृतिविना आफूले विश्वविद्यालयमा कर्तव्य पालन गर्दा प्राप्त गरेको अथवा आफूले लेखेको अथवा सङ्कलन गरेको कुनै कागजपत्र प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपबाट अरू अनधिकृत पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीलाई अथवा विश्वविद्यालय बाहिरका व्यक्तिलाई दिन वा संचारका कुनै माध्यमबाट सूचित गर्नुहुँदैन ।

(४) राजनैतिक निर्वाचनमा उम्मेदवार बन्न नहुने:- विश्वविद्यालयमा कार्यरत पदाधिकारी, शिक्षक वा कर्मचारीले कुनै पनि राजनीतिक दलको सदस्यता लिई वा नलिई राजनीतिक निर्वाचनमा उमेदवार बन्न हुँदैन तर प्रचलित क्रान्तबमोजिम बैठक, कार्यशाला, गोष्ठी, सम्मेलन, छलफलमा भाग लिई कुनै विचार व्यक्त गरी प्राज्ञिक स्वतन्त्रता उपयोग गर्न यस नियमले बाधा पुऱ्याएको मानिनेछैन ।

स्पष्टीकरण:- विश्वविद्यालयको नीति र कार्यक्रमलाई बाधा पुऱ्याउने वा बाधा पुऱ्याउन सक्ने भावनाबाट प्रेरित लेखबाहेक शैक्षिक र ज्ञान विज्ञानको परिधि फराकिलो पार्ने लेखहरू प्रकाशित गर्नु यस नियमको प्रतिबन्धको परिधिभित्र परेको मानिनेछैन ।

(५) कुनै पदाधिकारी, शिक्षक वा कर्मचारीले राष्ट्रिय वा स्थानीय तहको कुनै राजनैतिक निर्वाचनमा भाग लिन चाहेमा कार्यकारिपरिषद्ले अन्यथा निर्णय

अख्तियावालासमक्ष दाखिला गर्नुपर्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम अन्य न्यक्ति वा समितिबाट जाँचबुझ गराइएको भए जाँचबुझ गर्नेको प्रतिवेदनमा आफ्नो ठोस रायसहित र अख्तियारवाला आफैले जाँचबुझ गरेकोमा आफ्नो राय सुझाव-सहित सजाय गर्ने अधिकारी - समक्ष पेस गर्नुपर्नेछ । यसरी प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि सजाय गर्ने अधिकारीले प्रस्तावित सजाय किन नगर्ने भनी उचित म्याद दिई प्रस्तावित सजाय पाउने शिक्षक वा कर्मचारीसँग स्पष्टीकरण माग गर्नुपर्नेछ ।

८५. सेवा आयोगको परामर्श लिनुपर्ने:- यस परिच्छेदबमोजिम कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई विशेष सजाय गर्नुपर्ने भई नियम ८४ बमोजिमको कार्यविधि पूरा गरी अन्तिम पटक स्पष्टीकरण लिइसकेपछि नियम ७६ को खण्ड (ख) बमोजिमको विशेष सजाय अन्तर्गत विश्वविद्यालयको सेवाबाट हटाउने सजाय गर्नुभन्दा पहिले कारवाहीका सम्बन्धमा उठेका सम्पूर्ण कागजात सेवा आयोगमा पठाई सोबारे सेवा आयोगबाट परामर्श प्राप्त गर्नुपर्नेछ ।

८६. विभागीय कारवाही र सजाय गर्ने अधिकारी:- ऐन वा यस नियममा स्पष्ट लेखिएकोमा बाहेक सामान्यतः यस परिच्छेदबमोजिमको सजाय गर्ने अधिकार कार्यकारि-परिषद् वा कार्यकारि-परिषद्ले तोकेको पदाधिकारी, न्यक्ति वा समितिलाई हुनेछ ।

८७. पुनरावेदन:- कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई आफूले पाएको सजायउपर चित्त नबुझेमा आफ्नो पूर्ण विवरण र सजायको आदेशको सूचनाको प्रतिलिपिसमेत संलग्न गरी सजायको सूचना पाएको मितिले बाटाको म्यादबाहेक ३५ दिनभित्र त्यस्तो सजायको आदेशउपर विश्वविद्यालयको पुनरावेदन आयोगमा पुनरावेदन गर्न सकिनेछ ।

८८. निलम्बनको अवधिको सुविधा:- निलम्बनमा राखिएको शिक्षक वा कर्मचारीले निलम्बनको अवधिभर आफ्नो पदको (पदाधिकार रहेको भए सो पदको) तलब मात्रको एक चौथाइ रकम मात्र पाउनेछ ।

८९. सेवामा पुनः कायम रहेमा तलबभत्ता पाउने:- कुनै शिक्षक वा कर्मचारीलाई विश्वविद्यालय सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने आदेश बदर भई निज पुनः सेवामा कायम भएको अवस्थामा विश्वविद्यालय सेवाबाट हटाइएको वा बर्खास्त गरिएको मितिदेखि पुनःसेवामा कायम भएको मितिसम्मको पूरा तलबभत्ता, चाडपर्व खर्च र ग्रेडवृद्धि भए सोसमेत पाउनेछ ।

परिच्छेद - ११

विभागीय कारवाही, सजाय र पुनरावेदन

७९. कारवाही वा सजाय:- उचित र पर्याप्त कारण भएमा विश्वविद्यालयमा सेवारत शिक्षक तथा कर्मचारीलाई देहायबमोजिमको कारवाही वा सजाय गर्न सकिनेछ:-

(क) सामान्य सजाय:-

१. नसिहत दिने ।
२. बढीमा २ ग्रेडवृद्धि रोक्का गर्ने ।
३. बढीमा २ वर्षसम्मका लागि बहुवा रोक्का गर्ने ।

(ख) विशेष सजाय:-

१. भविष्यमा विश्वविद्यालय सेवाको निमित्त अयोग्य नठहरिने गरी विश्वविद्यालय सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने ।
२. भविष्यमा विश्वविद्यालय सेवाको निमित्त अयोग्य ठहरिने गरी विश्वविद्यालय सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने ।

८०. नसिहत दिने, ग्रेडवृद्धि वा बहुवा रोक्का राख्ने अवस्था:- देहायको कुनै अवस्थामा शिक्षक तथा कर्मचारीलाई नियम ७६ (क) बमोजिम नसिहत दिने वा ग्रेडवृद्धि वा बहुवा रोक्का गर्न सकिनेछ:-

(क) काम सन्तोषजनक नभएमा ।

(ख) सरूवा भएको विश्वविद्यालयको सङ्गठन वा निकायमा म्यादभित्र हाजिर हुन नगएमा ।

(ग) अनुशासनहीन काम गरेमा ।

(घ) आचरणसम्बन्धी नियम उल्लङ्घन गरेमा ।

(ङ) आफू कार्यरत रहेको विश्वविद्यालयको सङ्गठन वा निकायमा पूर्वस्वीकृत नलिई बारम्बार अनुपस्थित रहेमा ।

(च) आफू जिम्मा रहेका कागजपत्र, जिन्सी, नगदी आदि यसै नियम १६ बमोजिम बरबुभारथ नगरेमा ।

(छ) तोकिएबमोजिमको जिम्माको काम नगरेमा ।

८१. सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्न सक्ने अवस्था:- देहायको अवस्थामा शिक्षक तथा कर्मचारीलाई विश्वविद्यालय सेवाका निमित्त भविष्यमा अयोग्य नठहरिने गरी वा अयोग्य ठहरिने गरी विश्वविद्यालय सेवाबाट हटाउन वा

परिच्छेद - १४

सेवा आयोगको परीक्षा सञ्चालन र पाठ्यक्रम निर्धारण

६३. परीक्षा सञ्चालन गर्ने:- (१) विश्वविद्यालय सेवाको पदपूर्तिका लागि आयोगबाट लिइने परीक्षा देहायको कुनै एक वा एकभन्दा बढी तरिकाद्वारा हुनसक्नेछ:-
- (क) खुल्ला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षा ।
 - (ख) खुल्ला प्रतियोगितात्मक प्रयोगात्मक परीक्षा ।
 - (ग) छनोट वा मूल्याङ्कन ।
 - (घ) अन्तर्वार्ता र
 - (ङ) आयोगले तोकेका अन्य तरिकाहरू ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम परीक्षासम्बन्धी मूल्याङ्कनविधि, भाषागत माध्यम र अन्य न्यवस्था सेवा आयोगबाट तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
- (३) सेवा आयोगले शिक्षकको हकमा प्राज्ञिक-परिषद्बाट र कर्मचारीको हकमा कार्यकारि-परिषद्बाट निर्धारित आधारमा परीक्षाका लागि प्राशिनक, परीक्षक, सम्परीक्षक, दक्ष वा विशेषज्ञ वा अन्य उपयुक्त न्यक्तिको मनोनयन गर्न सक्नेछ । सेवा आयोगले समिति गठन गर्न वा अन्य आवश्यक न्यवस्था गर्न सक्नेछ ।
- (४) सेवा आयोगले सञ्चालन गर्ने परीक्षाको मिति, समय, स्थान र किसिम आदिको परीक्षातालिका सार्वजनिक रूपमा प्रकाशित गर्नेछ ।
- (५) उपनियम (४) बमोजिम सेवा आयोगले कुनै उपयुक्त र पर्याप्त कारणको अभावमा परीक्षा स्थगित गर्न, रद्द गर्न वा संशोधन गर्न सक्नेछैन ।
- (६) सेवा आयोगको कुनै पनि परीक्षा सञ्चालन हुँदाका बखत परीक्षा केन्द्रमा कुनै प्रकारको गडबडी वा अनियमितता भएमा वा कुनै बाधा अवरोध उत्पन्न भई परीक्षा सञ्चालन हुन नसकेमा सो दिनको परीक्षा वा सोसँग सम्बन्धित विज्ञापनको सम्पूर्ण परीक्षा आंशिक वा पूर्णरूपले सेवा आयोगले कारण जनाई रद्द गर्न सक्नेछ ।
- (७) परीक्षा सञ्चालनसम्बन्धी अन्य न्यवस्था सेवा आयोगद्वारा तोकिएबमोजिम हुनेछ ।
६४. शैक्षिक योग्यता र पाठ्यक्रम:- (१) नियम ६३ अन्तर्गतको परीक्षासम्बन्धी

६०. नोकरी थामिदिन कर नलाग्ने:- विश्वविद्यालय सेवाबाट हटाउने वा बर्खास्त गर्ने गरी गरेको निर्णयमा चित्त नबुझेको विश्वविद्यालय पुनरावेदन आयोगसमक्ष पुनरावेदन दिएकोमा पुनः बहाली हुने निर्णय भएकोमा सोको सूचना पाएको मितिले ३५ दिनभित्र हाजिर हुन नआएमा विश्वविद्यालय सेवामा बहाली गर्न कर लाग्नेछैन ।

परिच्छेद - १०
अधिकार-प्रत्यायोजन

६६. अधिकार-प्रत्यायोजन गर्न सकिने:- (१) सेवा आयोगले आफ्ना अधिकारहरूमध्ये केही वा सबै अधिकार विश्वविद्यालयको कुनै समितिलाई वा आफैले समिति गठन गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ तर अन्य नियममा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि देहायका विषयमा सेवा आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार-प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछैन ।
- (क) विश्वविद्यालयको प्राध्यापक, सहप्राध्यापक, उपप्राध्यापक पदमा नियुक्ति तथा बढुवाका लागि सिफारिस गर्ने विषयमा ।
- (ख) विश्वविद्यालयको प्रशासक वा सह-प्रशासक वा उप-प्रशासक वा सहायक-प्रशासक वा सोसरहको प्रशासनिक तथा अन्य पदमा नियुक्ति तथा बढुवाको लागि सिफारिस गर्ने विषयमा ।
- (ग) विश्वविद्यालयको शिक्षक तथा अधिकृत स्तरका कर्मचारीलाई गरिने विभागीय कारवाहीअन्तर्गत दिइने विशेष सजायको सम्बन्धमा परामर्श दिने विषयमा ।
- (घ) विश्वविद्यालयको शिक्षक तथा कर्मचारीको सेवाको सर्तसम्बन्धी नियम संशोधन गर्ने विषयको परामर्श दिने विषयमा ।
- (ङ) प्राध्यापक, सहप्राध्यापक र उपप्राध्यापक वा प्रशासक, सह-प्रशासक, उप-प्रशासक र सहायक-प्रशासक वा सोसरहको पदमा करारसेवामा नियुक्ति गर्ने वा सोभन्दा मुनिको कुनै पनि पदमा एकैपटक वा पटक-पटक गरी तीन वर्षभन्दा बढी अवाधिका लागि नियुक्तिका सम्बन्धमा सहमति दिने विषयमा ।
- (च) कुनै पनि शिक्षक वा कर्मचारी आफ्नो पदमा बहाल रहेसम्म निजहरूलाई मर्का पर्ने गरी सेवाका सर्तहरू थपघट गर्ने विषयमा ।
- (छ) शिक्षक पदबाट प्रशासनिक पदमा र प्रशासनिक वा अन्य पदबाट शिक्षक पदमा सेवा परिवर्तन गर्ने/गराउने विषयमा ।
- (२) अधिकार-प्रत्यायोजन गर्दा सो अधिकार-प्रत्यायोजनसम्बन्धी सिद्धान्त, प्रक्रिया वा कार्यविधि सेवा आयोगले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

पाठ्यक्रम तोक्ने अधिकार सेवा आयोगलाई हुनेछ । तर यसरी शिक्षक पदका लागि पाठ्यक्रम निर्धारण गर्न सेवा आयोगले प्राज्ञिक-परिषद्सँग रायसल्लाह लिनुपर्नेछ । त्यस्तै प्रशासनिक पदका लागि पाठ्यक्रम निर्धारण गर्दा कार्यकारि-परिषद्सँग राय-सल्लाह लिनुपर्नेछ ।

- (२) सेवा आयोगले पाठ्यक्रम निर्धारण, संशोधन र सुधारका लागि आवश्यक दक्ष र विशेषज्ञको मनोनयन वा समितिको गठन गर्न सक्नेछ ।
- (३) सेवा आयोगले आवश्यकता र औचित्यका आधारमा परीक्षाको पाठ्यक्रम पुनरावलोकन गरी/गराई परीक्षा सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।
- (४) कुनै उमेद्वारले विश्वविद्यालय वा शिक्षण संस्थाबाट प्राप्त गरेको शैक्षिक योग्यता सम्बद्ध पदका लागि तोकिएको वा मान्यता दिइएको योग्यतासरह छ, छैन भन्ने निर्णय गर्ने अधिकार सेवा आयोगलाई हुनेछ ।

परिच्छेद - १६
पुनरावेदन आयोग

१०७. पुनरावेदन आयोगको गठन:- विश्वविद्यालय र विश्वविद्यालयका कुनै पदाधिकारी, शिक्षक वा कर्मचारीबीच सेवासर्तसम्बन्धमा उठेका कुनै पनि विवादको पुनरावेदन सुन्नको लागि कार्यकारि-परिषद्को सिफारिसमा सभाले १ जना अध्यक्ष र २ जना सदस्य रहेको एक पुनरावेदन आयोगको गठन गर्नेछ:-
- (क) कानूनमा स्नातक वा सोभन्दा माथिको तह उत्तीर्ण गरी कानून वा न्यायको क्षेत्रमा कम्तीमा १० वर्षको अनुभव भएका व्यक्तिहरूमध्येबाट एकजना अध्यक्ष रहनेछ ।
- (ख) विश्वविद्यालयको प्रशासनिक क्षेत्रमा विशेष अनुभव भएको सेवानिवृत्त कम्तीमा सहप्राध्यापक वा सह-प्रशासकमध्येबाट २ जना सदस्य रहनेछन् ।
- (ग) माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि विश्वविद्यालय सभाको बैठक नबसेको अवस्थामा अध्यक्ष तथा सदस्यको पद रिक्त भएमा सो रिक्त पदमा कार्यकारि-परिषद्बाट अध्यक्ष तथा सदस्यको नियुक्ति गर्न सकिनेछ । त्यस्तो नियुक्ति त्यसपछि लगत्तै बस्ने सभाबाट अनुमोदन गराउनुपर्नेछ ।
- (घ) आयोगका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू आंशिक रूपमा काम गर्ने पदाधिकारी हुनेछन् ।
१०८. आयोगका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको पदावधि र अन्य सेवासर्त र सुविधाहरू:-
- (क) आयोगका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको पदावधि तीन वर्षको हुनेछ ।
- (ख) आयोगका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको पद देहायको अवस्थामा रिक्त हुनेछ:-
- १) राजीनामा स्वीकृत भएमा ।
 - २) पदावधि पूरा भएमा ।
 - ३) वहुलाएको वा मानसिक असन्तुलन भएको भनी प्रमाणित भएमा ।
 - ४) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसूरदार ठहरिएमा ।

१००. उजुरी गर्न सकिने:- (१) यस नियमबमोजिम सेवा आयोगद्वारा प्रत्यायोजन गरेको अधिकार प्रयोग गरी गरेको काम कारबाहीमा चित नबुझ्ने शिक्षक, कर्मचारी वा व्यक्तिले सोकाम कारबाही भए गरेको मितिले पैंतीस दिनभित्र सेवा आयोगमा वा सेवा आयोगले तोकेको अधिकारीसमक्ष उजुरी गर्न सक्नेछ, तर यस्तो काम कारबाहीउपर पुनरावेदन लाग्ने छुट्टै न्यवस्था भएमा सोही बमोजिम पुनरावेदन गर्नुपर्नेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम उजुरी पर्न आएमा सेवा आयोगले तत्सम्बन्धमा जाँचबुझगरी ६० दिनभित्र विश्वविद्यालयका निकायहरूलाई आवश्यक आदेश दिनुपर्नेछ ।
१०१. सेवा आयोगको कार्यालय:- (१) सेवा आयोगका कामहरू सुचारू रूपले सञ्चालन गर्न, गराउन एक छुट्टै कार्यालय रहनेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिमको कार्यालय सेवा आयोगको अध्यक्ष वा निजले तोकेको सदस्य वा अधिकृत कर्मचारीको प्रत्यक्ष रेखदेख वा नियन्त्रणमा रहनेछ ।
- (३) सेवा आयोगको कार्यालयमा रहने शिक्षक वा कर्मचारीको दरबन्दी सेवा आयोगको सिफारिसमा कार्यकारि-परिषद्ले निर्धारण गर्नेछ ।
- (४) सेवा आयोगको कार्यालयमा कार्यरत शिक्षक वा कर्मचारीको विदा, काज, सरुवा र अन्य न्यवस्था सेवा आयोगको अध्यक्षको सिफारिस वा सहमतिविना गर्न सक्नेछैन ।
१०२. आचार-संहिता:- सेवा आयोगको कार्यालयमा कार्यरत भइसकेका वा कार्यरत रहेका शिक्षक वा कर्मचारीका लागि परिच्छेद १० बमोजिमको आचारसंहिता लागू हुनेछ । सेवा आयोगमा कार्यरत शिक्षक वा कर्मचारीका लागि विशेष आचार-संहितासमेत सेवा आयोगले तोक्नेछ । यसरी तोकिएको विशेष आचार-संहिता विश्वविद्यालयका शिक्षक तथा कर्मचारी सेवासर्तसम्बन्धी नियममा समावेश भएसम्म रहनेछ ।
१०३. कार्यविधि निर्धारण गर्न सकिने:- सेवा आयोगले आफ्नो कार्यालयको काम-सम्बन्धी आन्तरिक कार्यविधि आफैले निर्धारण गर्न सक्नेछ ।
१०४. गोप्यता कायम रहने:- (१) सेवा आयोगले लिने परीक्षाहरूसँग सम्बन्धित सबै प्रकारका अभिलेखहरू गोप्य रहनेछन् ।
- (२) सेवा आयोगका अध्यक्ष तथा सदस्य एवम् सेवा आयोगका कामसँग सम्बन्धित रहेका प्राशिनक, परीक्षक, विशेषज्ञ, दक्ष, शिक्षक तथा कर्मचारीले बहाल रहेका

- समयभन्दा बढी पनि काम गर्नुपर्नेछ ।
२. प्रत्येक आर्थिक वर्षभित्र ४ दिन स्थानीय विदा हुनेछ । यस्तो विदा उपत्यकाभित्र नेपाल सरकारले तोकेबमोजिम र उपत्यकाबाहिर स्थानीयरूपमा विचार गरी प्रदान गरिनेछ । केन्द्रीय कार्यालयमा उपकुलपति र उपत्यकाबाहिरका विद्यापीठ तथा कार्यालयहरूमा प्राचार्य वा कार्यालयप्रमुखले स्थानीय विदा तोक्नेछ । नेपाल सरकारले विशेष परिस्थितिमा दिएको सार्वजनिक विदा सबैको हकमा मान्य हुनेछ ।
१३०. **अस्थायी वा करारसेवामा काम गरेकालाई विशेष सुविधा:-** विश्वविद्यालय सेवाअन्तर्गत अविच्छिन्न १० वर्षसम्म अस्थायी वा करारसेवामा काम गरि सकेका तर स्थायी हुने उमेर नाघेका शिक्षक तथा कर्मचारी कुनै कारणले स्थायी नियुक्ति हुन नसकेमा यो नियम प्रारम्भ भएपछि निजलाई बढीमा १० महिनाको उसले खाईपाई आएको तलब बराबरको रकम प्रदान गरी सेवाबाट अवकाश दिन सकिनेछ ।
१३१. **निरोगिताको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्ने:-** विश्वविद्यालय सेवामा स्थायी हुने प्रत्येक शिक्षक, कर्मचारीले परीक्षणकाल हटाइपाउन आवेदन दिँदा मान्यताप्राप्त चिकित्सकबाट प्राप्त निरोगिताको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्नेछ ।
१३२. **सेवासम्बन्धी विवरण अद्यावधिक राख्नुपर्ने:-** (१) केन्द्रीय कार्यालयमा विश्वविद्यालयका पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको सेवादर्ता किताब रहनेछ । कुनै पनि स्थायी नियुक्ति प्राप्त गर्ने शिक्षक वा कर्मचारीहरूले स्थायी नियुक्ति भई बहाल गरेको एक महिनाभित्र निर्धारित सेवादर्ता किताब भरी केन्द्रीय कार्यालयमा अनिवार्य रूपमा पठाउनुपर्नेछ ।
- (२) सेवादर्ता किताबमा शिक्षक वा कर्मचारीको उमेर, प्रवेशिका परीक्षा (एस.एल.सी.) को प्रमाणपत्र, नागरिकताको प्रमाणपत्र र अन्य सरकारी प्रमाणपत्रबमोजिम जन्ममिति भरिनेछ ।
- (३) उपनियम (२) अनुसार कुनै प्रमाणपत्र नभएमा उपकुलपतिबाट तोकेको समिति वा पदाधिकारीले उमेरको निर्णय गर्नेछ ।
- (४) उमेरसम्बन्धी कुनै प्रश्न उठेमा विश्वविद्यालय सेवादर्ता पुस्तिकामा चढाएको उमेर अन्तिम मानिनेछ, र विश्वविद्यालय सेवाबाट अवकाशपछि सोही सेवादर्ता पुस्तिकामा चढाएको उमेरकै आधारमा गरिनेछ ।
१३३. **असल नियतले काम गरेकोमा बचाउ :** ऐन र नियमबमोजिम असल नियत लिई गरेको वा गर्न खोजेको कुनै कामको सम्बन्धमा विश्वविद्यालयको

- (ग) आयोगका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको पारिश्रमिक, भत्ता तथा अन्य सुविधाहरू कार्यकारि-परिषदले तोकेबमोजिम हुनेछ ।
१०८. **पुनरावेदन आयोगको अधिकार प्रयोग:-**(१) आयोगलाई प्राप्त अधिकारको प्रयोग सामूहिक रूपले गर्नुपर्नेछ र बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ ।
- (२) उपनियम (१) मा जेसुकै लेखिएको भएता पनि अध्यक्ष र एकजना सदस्यको उपस्थितिमा अन्तिम निर्णय दिन बाहेक अरू कारबाही अधि बढाउन सकिनेछ ।
- (३) उपनियम (२) बमोजिम अध्यक्ष र एकजना सदस्यको उपस्थितिमा पेस भएको निवेदन वा पुनरावेदनमा अध्यक्ष र सदस्यका बीच राय बाझिन गई निर्णय हुन नसकेमा सो दिन अनुपस्थित भएका सदस्यका समक्ष अर्को दिन सुनुवाइको निमित्त मिति तोकिनेछ ।
- (४) निवेदन वा पुनरावेदनका सम्बन्धमा उपनियम (१) बमोजिम बहुमतबाट निर्णय हुन नसकेमा अध्यक्षको रायलाई नै आयोगको निर्णय मानिनेछ ।
- (५) आयोगको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।
११०. **पुनरावेदन आयोगको अधिकार क्षेत्र:-** (१) सेवा आयोगले आन्तरिक प्रतियोगिताद्वारा नियुक्ति वा बहुवाका लागि गरेको सिफारिस वा ऐन तथा नियमअन्तर्गत विश्वविद्यालयका पदाधिकारी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको सेवासर्तका सम्बन्धमा पुनरावेदन सुन्ने अधिकार पुनरावेदन आयोगलाई हुनेछ ।
- (२) आयोगले सामान्यतः ३० दिनभित्र पुनरावेदनको टुङ्गो लगाउनुपर्नेछ ।
१११. **पुनरावेदन आयोगले अपनाउने कार्यविधि:-** विवाद परेपछि पुनरावेदनका सम्बन्धमा प्रमाण बुझ्ने, मिसिल भिकाउने, तारेख तोक्ने जस्ता कार्यका सम्बन्धमा आयोग आफैले निर्धारण गरेको कार्यविधि बमोजिम हुनेछ ।
११२. **कानून व्यवसायीद्वारा प्रतिरक्षा गर्न सकिने:-** आयोगमा परेको निवेदन वा पुनरावेदनका सम्बन्धमा पक्षले चाहेमा कानून व्यवसायीद्वारा बहस, पैरवी र पुर्पक्ष गरी प्रतिरक्षा गराउन सक्नेछ ।
११३. **आयोगलाई आवश्यक कर्मचारी तथा अन्य कुराको व्यवस्था:-** यस नियम-बमोजिम आयोगलाई आफ्नो कार्य गर्न आवश्यक पर्ने कर्मचारी, मसलन्द र अन्य कुराहरू कार्यकारि-परिषदले उपलब्ध गराउनेछ ।
११४. **निर्णयको कार्यान्वयन:-** आयोगको निर्णयको कार्यान्वयन सेवा आयोगको सम्बन्धमा सेवा आयोगले र अन्यको हकमा कार्यकारि-परिषदले गर्ने/गराउनेछ ।
११५. **नक्कलसम्बन्धी व्यवस्था:-** कुनै पक्षले मिसिल, संलग्न कुनै कागजातको नक्कल लिन चाहेमा पुनरावेदन आयोगले तोकेबमोजिमको कार्यविधि पूरा गरी दिन सक्नेछ ।

कुनै शिक्षक र कर्मचारीउपर मुद्दा चलाउने वा अन्य कुनै कानुनी कारबाही गरिनेछैन ।

१३४. **बाधा अडचन फुकाउने** : यस नियमबमोजिम कामकाज वा कारबाही गर्दा/गराउँदा कुनै बाधा अडकाउ फुकाउने वा हटाउने अधिकार कार्यकारि-परिषद्लाई हुनेछ ।
१३५. **कार्यप्रणाली वा कार्यनिर्देशिका बनाउन सकिने** : यस नियमको उद्देश्यपूर्तिको लागि कार्यकारि-परिषद्ले कार्यप्रणाली वा कार्यनिर्देशिका बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।
१३६. **उपदान वा निवृत्तिभरण र औषधोपचार एवम् बिदाको सुविधा** : कायम-मुकायम रहेको कुनै कर्मचारी सेवाबाट कुनै कारणले अलग भएमा त्यस्तो कर्मचारीले कामय-मुकायम भएको पदका हैसियतले खाईपाई आएको तलबका आधारमा उपदान वा निवृत्तिभरण र औषधोपचार एवम् बिदाको सुविधा पाउनेछ ।
१३७. **खारेजी र बचाउ** : (१) नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय ऐन २०४३ (संशोधनसहित) को दफा ३६ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी जारी भएको नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय नियमावली २०४४ बमोजिम सेवासर्तहरू सम्बन्धी नियमहरू खारेज गरिएका छन् ।
- (२) उपनियम (१) अन्तर्गतका नियमअनुसार भएगरेका सबै काम कारबाहीहरू यसै नियमअन्तर्गत भएगरेका मानिनेछन् ।
- (३) ऐन र यस नियम तथा यस नियमअन्तर्गत बन्ने कार्यप्रणाली वा कार्यनिर्देशिकाको उद्देश्यसित नबाभिने गरी तोकिएबमोजिम गरिएका वा प्रचलनमा भएका कुराहरू यसै नियमअनुसार भएगरेका मानिनेछन् ।

यो नियम मिति २०६०।६।१५ गतेको सभाबाट पारित भएको हो ।

